
Medisinerbare genforandringer

SPRÅKSPALTEN

PETTER GJERSVIK

petter.gjersvik@tidsskriftet.no

Petter Gjersvik er medisinsk redaktør i Tidsskriftet, medlem av Gruppe for norsk medisinsk fagspråk og professor emeritus ved Institutt for klinisk medisin, Universitetet i Oslo.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

HAAKON B. BENESTAD

Haakon B. Benestad er professor emeritus ved Institutt for medisinske basalfag, Universitetet i Oslo og fast bidragsyter i Tidsskriftet.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Uttrykket *druggable gene alterations*, dvs. genforandringer i kreftceller som kan bli mål for kreftbehandling, bør ha en norsk oversettelse.

Farget elektronmikrografi (SEM) av kromosompar 4. Foto: Science Photo Library / NTB

Molekylærbiologisk kreftforskning har endret måten legemidler mot kreft blir utviklet på (1). Prosessen starter gjerne med utgangspunkt i karakteristiske endringer i kreftcellenes proteiner, ofte reseptorer eller ledd i signalveier, som følge av endringer i cellenes gener. Slike forandringer blir så undersøkt om de kan være mulige mål for nye kreftmedisiner, dvs. om forandringene er *targetable* eller ikke (2).

Ordet *targetable* er ikke lett å oversette til norsk. Nylig prøvde to onkologer og en medisinsk redaktør i Tidsskriftet å finne et norsk avløserord, men de kom ikke til enighet (3). Det sto mellom ordene *målrettbar* og *målegnet*, som begge har sine styrker og svakheter.

Det kan være mer hensiktsmessig å ta utgangspunkt i ordet *druggable*, et uttrykk som i engelskspråklige forskningsartikler brukes synonymt med *targetable* (4). Man snakker også om et molekyls *druggability*, som kan defineres som «the ability of a biological molecule to be targeted by drugs, especially by small molecule drugs» (4, 5). Disse ordene er eksempler på et språkfenomen som ikke er uvanlig på engelsk, særlig amerikansk-engelsk, nemlig å ta i bruk et substantiv som verb eller adjektiv (6). Språkvitere kan nok oppfatte ordene som intern forskerslang, men de er godt etablert i medisinsk forskningslitteratur på engelsk. Ingen av dem har til nå fått plass i autoritative engelskspråklige allmennordbøker som *Oxford English Dictionary* (7) og *Merriam-Webster* (8), men det kan være kun et tidsspørsmål før det skjer.

«Disse avløserordene kan umiddelbart klinge litt fremmed i norske ører, men det gjelder nok også *druggable* og *druggability* for dem med engelsk som morsmål»

Vi mener at *druggable* og *druggability* kan oversettes til norsk med henholdsvis *medisinerbar* og *medisinerbarhet*. Disse avløserordene kan umiddelbart klinge litt fremmed i norske ører, men det gjelder nok også *druggable* og *druggability* for dem med engelsk som morsmål.

Norsk språk kan være like egnet for etablering av nye ord som det engelsk språk er, og vi bør være åpne for å lage nye norske ord basert på engelske uttrykk (9). Slike ord kan lette forståelsen av kompliserte biomedisinske fenomener, slik som medisinerbare genforandringer.

REFERENCES

1. Olsen TK. Målrettet kreftbehandling. https://sml.sn.no/m%C3%A5lrettet_kreftbehandling Lest 2.1.2024.
2. Waarts MR, Stonestrom AJ, Park YC et al. Targeting mutations in cancer. *J Clin Invest* 2022; 132: e154943. [PubMed][CrossRef]
3. Westgaard A, Kyte JA, Gjersvik P. Genforandringer som egner seg for målrettet kreftbehandling. *Tidsskr Nor Legeforen* 2023; 143. doi: 10.4045/tidsskr.23.0076. [CrossRef]
4. Owens J. Determining druggability. *Nat Rev Drug Discov* 2007; 6: 187. [CrossRef]
5. Wikipedia. Druggability. https://en.wikipedia.org/wiki/Druggability#cite_note-WileyChem-3 Lest 2.1.2024.
6. Sword H. Mutant verbs. *The New York Times* 27.10.2012. <https://archive.nytimes.com/opinionator.blogs.nytimes.com/2012/10/27/mutant-verbs/?searchResultPosition=9> Lest 2.1.2024.
7. Oxford English Dictionary. <https://www.oed.com/search/dictionary/> Lest 2.1.2024.
8. Merriam-Webster. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/> Lest 2.1.2024.
9. Gjersvik P. Alt som kan sies på engelsk, kan sies på norsk. *Tidsskr Nor Legeforen* 2021; 141. doi: 10.4045/tidsskr.21.0260. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 12. mars 2025. *Tidsskr Nor Legeforen*. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0010

Mottatt 6.1.2024, godkjent 8.1.2024.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. juli 2026.